

Nyhedsbrev fra fagkonsulenten

April 2021

Så er det igen blevet tid til at afslutte endnu et mærkværdigt skoleår – i dette nyhedsbrev giver jeg information og vejledning til den kommende prøvesituation i billedkunst, design og design & arkitektur, hvordan vi skal forholde os til eksamensprojekt/præsentation og til den afsluttende karaktergivning.

AF Bonnie Bay Andersen, fagkonsulent

Information om prøver mm

Der er netop offentliggjort en overordnet vejledning, der fortæller os, hvordan vi skal forholde os til læreplansopfyldelse, prøver, censur, undervisningsbeskrivelse, afsluttende standpunktskarakter, mulighed for faglig vurderingssamtale og til slut helt specifikt vigtige muligheder for fag med praktiske dimensioner – som de kunstneriske. Denne vejledning vil jeg anbefale Jer at læse.

I finder vejledningen på denne side: <https://www.uvm.dk/aktuelt/i-fokus/information-til-uddannelsesinstitutioner-om-coronavirus-covid-19/lovgivning-og-retningslinjer/vejledninger-og-retningslinjer> scrol her ned til "Vejledninger" og klik på "Vejledning om gymnasiale prøver i sommerterminen 2021 og afsluttende standpunktskarakter."

Om at leve op til læreplanen

Når vi skal leve op til vores læreplaner således som det fremgår af ovenstående vejledning, betyder det også, at vi skal lave såvel eksamensprojekt og –præsentation. Og dette er ikke spildt. Denne afsluttende del af vores undervisning er ikke kun meningsfuld, når/hvis eleven skal eksamen. Den er også en vigtig faglig og didaktisk afslutning og afrunding, hvor eleven står mere på egne ben og i høj grad oplever og viser, hvad de har lært i den tid, de har haft faget. Da elevens arbejde med projekt/præsentation sker i undervisningstiden indgår dette arbejde også i jeres helhedsvurdering af elevens mestring af faglige mål og dermed i sidste standpunktskarakter.

Eksamensprojekt/præsentation kan desuden bruges som basis for en evt. faglig vurderingssamtale eller en afsluttende fremlæggelse, som ikke vurderes særskilt, men indgår i jeres samlede vurdering af elevens mestring af faglige mål.

Vi kan fint vælge at kalde projektet/præsentationen for noget andet over for eleverne, hvis vi har hold, der ikke kan komme op til eksamen fx "Afsluttende projekt" "Individuelt projekt" i billedkunst og "Afsluttende præsentation" eller "Tværgående præsentation" i design og design & arkitektur.

Når der ikke står i læreplanen, hvor lang tid, vi skal bruge på projekt/præsentation, kan vi vælge at tilrettelægge projekt/præsentationsarbejdet anderledes, end vi plejer fx gøre det lidt kortere end normalt, hvis vi mangler at undervise i dele af kernestof. I det hele taget vil jeg opfordre til, at vi læser læreplanen med friske øjne og ser på hvilken elastik, der kan ligge i forskellige formuleringer.

Om at læse læreplanen med friske øjne

Hvordan holder vi det faglige niveau og lever op til læreplanen på en meningsfuld måde?

Her mener jeg, at det er MEGET vigtigt (både som lærer, vejleder, eksaminator og censor), at vi læser vores læreplaner med friske øjne og åbne sind. Vi har meget åbne læreplaner og eksamensformer baseret på elevernes portfolier. Der er meget elastik i vores læreplaner, hvad angår det faglige stof, temaer, begreber og praksisformer, som vi kan fokusere på og inddrage i vores undervisning på et fagligt validt grundlag. Denne elastik skal vi udnytte i disse hybridtider!

Vores læreplaner er i høj grad baseret på et *situeret* viden- og faglighedsbegreb. Ud over meget brede rammer for, hvad der ligger inden for vores fagområde (visuelle og rumlige fænomener, æstetiske processer / designproces, genstandsfelter og parametre), er vores læreplaner ikke præget af specifikke, almene vidensområder, begrebsapparater og udtryksformer, som vi alle skal lære eleverne (fx specifikke perioder/stilarter, begreber, programmer eller udtryksformer). I stedet er vores faglige mål og kernestof formuleret således, at relevant viden, begreber og udtryksformer er afhængig af hvilket stofområde, vi har VALGT at arbejde med i vores undervisning.

Vore valg er således afgørende for hvilken viden, begrebsapparat og praksis, vi kan forvente at eleven/eksaminanden bringer i spil, når denne viser sin grad af mestring af faglige mål. Disse valg formidles videre til **censor** gennem undervisningsbeskrivelsen, som er særligt vigtig for os, fordi vi har så åbne læreplaner. Skriv i undervisningsbeskrivelsen, hvornår undervisningen var virtuel.

Vi må altså udforske de mange fortolkningsmuligheder, der ligger i vores læreplaner for at leve op til faglige mål og kernestof – for én ting er, hvad der eksplicit står i læreplanerne, noget andet er, hvad vi implicit individuelt og i fællesskab har fortolket, at læreplanens ord dækker over. De implicitte forventninger må vi forsøge at lægge på hylden, når vi planlægger undervisning og vurderer elever og eksaminander på basis af faglige mål. Vi må bedømme eleven/eksaminanden på det, der faktisk står i læreplanen og den undervisning, de faktisk har modtaget – og være åbne for at dette nødvendigvis må fortolkes bredere og på en ny måde baseret på den meget anderledes undervisning, der er foregået og foregår.

Min erfaring fra min egen undervisning (og jeg har dette skoleår haft intet mindre end 1 design & arkitektur C + 2 billedkunst C + 1 billedkunst B/A hold) er, at det er noget *andet* de har lært, end de plejer. Vi har arbejdet med nogle andre emner, andre værker, andre visualiserings- og praksisformer, andre analyseformer, andre teorier, end vi plejer.

Om at forberede eksamen, eksamensprojekt og eksamenspræsentation

Hvilke muligheder ligger der i vores læreplaner for at stille eksaminanderne bedst muligt og sætte fokus på den undervisning, der ikke har været virtuel til såvel eksamen og i elevernes arbejde med eksamensprojekt og eksamenspræsentationer?

Design og Design & arkitektur: I design skal vi til at vejlede eleverne i valg af eksamensemne og i deres arbejde med eksamenspræsentationen. Her kan vi i vores vejledning opfordre eleverne til at vælge et emne, der peger hen på de designprojekter, der er udført i den fysiske undervisning og som således vil komme til at fylde mest i eksamenspræsentationen og den efterfølgende samtale. Det vil givetvis give langt mere enslydende emnevalg og projektvalg på holdet, end vi er vant til – men der er ikke noget i lovstoffet, der forhindrer dette.

Billedkunst: I billedkunst er det formuleret således i læreplanen, at eksaminator skal formulere en række ukendte eksamensopgaver, som tillader eksaminanden at fremdrage eksempler på tværs af portfolio og undervisningsforløb. Her kan eksaminator fx vælge at formulere så brede spørgsmål, at alle eksaminander i det mindste gives mulighed for at vælge materiale, som ikke har været fra virtuel undervisning. Altså skrue op for åbenheden i formuleringen. En anden metode er at gøre det modsatte og formulere opgaver, der nok muliggør at vælge materialer på tværs af portfolio, men som alligevel peger mest (om end ikke entydigt) hen på de dele af portfolio og undervisningen, der ikke er foregået virtuelt. Altså skrue ned for åbenheden.

I forhold til **eksamensprojektet**, som mange af os er i gang med, er det vigtigt at holde sig for øje, at projektet både består af praksis, teori og analyse. Når der står i læreplanen, at vi skal bedømme eksamensprojektet med fokus på idé, proces og udførelse, er det altså ikke den praktiske udførelse af fx et større værk, vi bedømmer, men elevens evne til at udføre et projekt, hvor teori, praksis og analyse vekselvirker i arbejdet med projektets emne/problemstilling jævnfør faglige mål.

Her kunne det fx være en idé, at lade det være op til eleven, om denne vil fordybe sig i én større praksisproduktion eller lave mange små praksisundersøgelser af emnet/problemstillingen. På C-niveau kunne man vælge emne, der ikke kræver værksted og traditionelle kunstneriske materialer (fx et eksamensprojekt om *Landart, fænomenologi og stedets ånd*). Eller vælge et ret snævert tematisk, analytisk og teoretisk emne, og til gengæld lade de praktiske valgmuligheder være åbne (fx *Stilleben* eller *Das unheimliche*), i det tilfælde at eleven (delvist) skal arbejde på projektet virtuelt.

Jeg håber, at dette skriv har givet et lidt mere klart billede af, hvor vi står med vores fag lige nu og hvilke muligheder og råderum, vi trods alt har. Og skal du være **censor** til sommer – én bøn:

Forvent ikke hvad du plejer, forvent ikke mindre, men vær åben for *noget andet*.

Gode links:

Råd til virtuel undervisning i fagene: <https://emu.dk/stx/gode-rad-til-undervisning-hjemmefra-i-forbindelse-med-covid-19/inspiration-til>

Inspiration til virtuelt mulige eksamensprojekter billedkunst C:

<http://kunstogdesign.net/2020/03/18/nyt-fra-fagkonsulenten-inspiration-til-virtuelt-mulige-eksamensprojekter-bk-c-just-in-case/>

Coronainformation: <https://www.uvm.dk/aktuelt/i-fokus/information-til-uddannelsesinstitutioner-om-coronavirus-covid-19/lovgivning-og-retningslinjer/vejledninger-og-retningslinjer>